

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Θ'.

✱ ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ, 13 ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ 1911 ✱

ΑΡΙΘΜΟΣ 427

«Ένας λαός υψώνεται άμα δείξη πώς δέ φοβᾶται τὴν ἀλήθεια.—ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ τῆς Βουλῆς (τέλος).

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΑ. Ἡ συνταγματικὴ καθαρθεύουσα. ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΩΤΗΣ. Τὸ γερὸ τραγούδι.

ΤΙ ΛΕΕΙ ΟΙ ΕΒΕΝΟΙ τοῦ «Τάρις» καὶ «Προσόνος Ταχυδρόμος» τῆς Λένινρας.

Γ. ΜΙΣΤΡΙΩΤΗΣ. Ἡ Διημεριὰ μας.

«ΜΥΤΙΑΗΝΙΟΣ». Οἱ χαιρετισμοὶ τῆς Καθαρθεύουσας.

ΔΑΞΕΑΝΤΡΑ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ. Ἡ τὴν ἢ ἐπὶ τὴν-ΦΥΧΑΡΗΣ. Προσροισμὸς (συνέχεια).

» Τὸ Γλωσσικὸ Ζήτημα στὴν Ἑλλάδα — ὁ Μιστριώτης καὶ τὸ Ἔθνος.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΜΑΣ—Ἡ ΚΟΙΝὴ ΓΝΩΜΗ—ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ο ΜΙΣΤΡΙΩΤΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΘΝΟΣ

ΤΙ ΛΕΕΙ Ο ΨΥΧΑΡΗΣ

Ἀπὸ τὸ «Paris Journal» τῆς 1/14 τοῦ μήντος τούτου μεταφράζομε τὰ ἀκόλουθα :

«Χτὲς εἶχαμε ἀναγγεῖλαι πὼς μιὰ μεγάλη διαδήλωσις ἔγινε στὴν Ἀθήνα γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα.

Παρακαλέσαμε τὸν κ. Ψυχάρη, καθηγητὴ τῆς νέας ἐλληνικῆς γλώσσας στὴ Σχολὴ τῶν Ἀνατολικῶν γλωσσῶν νὰ μᾶς ξηγήσῃ τί τρέχει.

Μᾶς ἀποκρίθηκε :

«Ἐτοίμαστῆτε νὰκούσετε πράματα καταπληχτικὰ, ἀπερίγραπτα, καὶ μὴ ἓνα λόγος, ὀρθὰ κοφτὰ, πράματα ἀπὸ τὰ ἥλιθιώτερα πὸς μπορεῖ κανεὶς νὰ φανταστῇ.

Ἐγνωστὸ πὼς ἄλλη γλώσσα μιλιέται κι ἄλλη γλώσσα γράφεται στὴν Ἑλλάδα. Ἔτσι τὸ νερὸ γράφεται ὕδωρ, καθὼς εἴτανε στὴν ἀρχαιότητα. Ἀπαράλλαχτα σὰ νὰ γράφαμε στὴ Γαλλία, στίς ἐπίσημες πράξεις μας καὶ στὰ βιβλία aqua, aquos ἀντὶ νὰ γράφουμε l' eau· γιὰτὶ μὲ τὴν ἀρχαία λέξις ξανάρχεται καὶ ἡ ἀρχαία κλίσις, ἢ ἀνύπαρκτη πιά.

«Οἱ ὄπαδοί τοῦ τρόπου τούτου στὸ γραφτὸ λόγος—ἄς τοὺς ποῦμε καθαρθευσιάνους—δὲ θέλουνε νὰ παραδεχτοῦν πὼς κάθε λέξις ἀκολουθεῖ μιὰ ἐξέλιξις, καὶ πὼς μὲ τέτοιο τρόπο ποτὲ

δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ἐκφραστῇ καλά. Δὲν παραδέχονται πὼς ἡ γλώσσα ἀλλάζει.

Ἦν' αὐτοὺς μονάχα ἡ καθαρθεύουσα ὑπάρχει. Τί σημαίνει ἂν ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος, καὶ σ' αὐτὴν ἀκόμα τὴν Ἀθήνα, δὲν ξέρει τί θὰ πῇ ὕδωρ; Ἡ θεωρία τούτη πὸς μᾶς πᾶσι πίσω καὶ πίσω, εἶναι καμιά τριανταριά χρόνια πὸς ἄρχισε καὶ χτυπιέται δυνατὰ ἀπὸ τὰ φιλολογικὰ ἔργα ἀνθρώπων πὸς δὲν μπορούσανε νὰ γεννηθοῦνε καὶ νὰ ζήσουν παρὰ μὲ τὴ νίκη τῆς καινούριας γλώσσας, ἢ, σωστότερα, τῆς νεοελληνικῆς γλώσσας.

«Μὰ καὶ γι' αὐτὸ οἱ καθαρθευσιάνοι λυσσάζανε βλέποντας τοὺς νέους τεχνίτες τοῦ Λόγου, πὸς γυρεύουνε νὰ λυτρωθοῦν ἀπὸ τὴν ἀνόητη πρόκλησις, νὰ γράψουνε γιὰ τὸ ἔθνος, νὰ δώσουνε στοὺς Ἑλληνας γλώσσα πὸς νὰ τὴν καταλαβαίνει ἕλος ὁ κόσμος καὶ πὸς νὰ μπορῇ μὲ κείνη νὰ παρασταθῇ ἡ νέα ψυχὴ.

«Ἀρχηγὸς τῶν ἀμετανόητων αὐτῶν κλασικιστῶν βρίσκεται πὼς εἶναι κάποιος ὑποκείμενο, πὸς δὲν εἶναι, καλά καλά, παρὰ ἓνας κεραικιεζῆς, (un grotesque), ὁ κ. Μιστριώτης. Νά καὶ ἡ ἀνέκδοτη καρικατούρα του, καμωμένη ἀπὸ τὸν κ. Ἄννινο, καλλιτέχνη ἀθηναῖο μὲ πολὺ μεγάλο ταλέντο.»

Καὶ ὁ κ. Ψυχάρης μᾶς παρέδωκε τὸ πρωτότυπο τοῦ σκίτσου πὸς δημοσιεύομε στὸ φύλλο τοῦτο κ' ἔπειτα ξακολούθησε :

«Ὁ κ. Μιστριώτης εἶναι καθηγητῆς στὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ἀθήνας. Καμιά ὑπόληψις δὲ χαίρεται στὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον. Μπορεῖ κανεὶς νὰ βεβαιώσῃ, χωρὶς νὰ φανῇ τολμηρὸς, πὼς ὁ Μιστριώτης ποτὲ δὲν ὑποψιάστηκε τί εἶναι ἡ ἀρχαία ἐλληνικὴ γλώσσα. Τὸ βλέπει καθέννας, φτάνει νὰ διαβάσῃ τὰ βιβλία του.

«Μολαταῦτα τὸ ὑποκείμενο τοῦτο σήμερον κυβερνεῖ καὶ τρομοκρατεῖ τὴν Ἑλλάδα...μὲ λόγια.

«Ἰσχυρίζεται πὼς ἡ καθαρθεύουσα εἶναι «τὸ παλλάδιον τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος, τῆς πατρίδος, τῆς οἰκογενείας, τῆς θρησκείας.»

«Καὶ λοιπὸν : μπροστὰ σὲ τέτοια λόγια ὁ κ. Βενιζέλος ὑποχώρησε. Μολαταῦτα ὁ Βενιζέλος εἶναι «δημοτικιστῆς», δηλαδὴ ὀπαδὸς τῆς γλώσσας, τῆς μιᾶς καὶ τῆς φυσικῆς.

«Ὁ Μιστριώτης εἶν' ἐκεῖνος πὸς ζήτησε νὰ βαλθῇ στὸ Σύνταγμα ἄρθρον γιὰ τὴ νομιμοποίηση μόνης τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλώσσας.

«Καὶ τὸ ἄρθρο τοῦτο συζητιέται σήμερα καὶ δίνει ἀφορμὴν σὲ διαδήλωσης.

«Ὁ κ. Βενιζέλος, ἀντὶ νὰ γελάσῃ μὲ μιὰ τόσο ἀμυαλὴ πρότασι, τῆς ἔκαμε τὴν ἀπροσδόκητην τιμὴν νὰ τὴν προσέξῃ.

«Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας ποῦ εἶναι μέσα στὴν ψυχὴν τοῦ «δημοτικιστῆς», ἀπαρνήθηκε, στὰ φανερά, τὸ χαρακτηρισμὸν τοῦτο, μὲ ἀνάξια ἐπιχειρήματα.

«Πρέπει νὰ σὰς πῶ, μὰς τονίζει ἀκόμα ὁ κ. Ὑψάρης, πὼς τὸ ζήτημα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας εἶναι σήμερα γιὰ τὴν Ἑλλάδα ζήτημα ζωῆς, καὶ ἀπὸ τὴν ἀφορμὴν τοῦ ἀνεβοκαταβαίνουν ὑπουργεῖα, καθὼς τὸ εἶδαμε στὰ Ἐδαγ-γελικά.»

«Καὶ ἡ ἐντύπωσή μου, ἦ, σωστότερα, ὁ φόβος μου εἶναι πὼς ὁ κ. Βενιζέλος σκεύει κάπως τὶς βέβαιες ἐλπίδες ποῦ θεμελιώνονται ἀπάνου στὴν Πολιτεία του, καὶ ἴσα ἴσα σὲ στιγμὴν ποῦ εἶταν ἀπαραίτητο καθαρὰ νὰ τὴν πιστοποιήσῃ τὴ γνῶμην του.

«Ὁ κ. Μιστριώτης τὸ κατάλαβε τὸ ζήτημα καλλίτερα ἀπὸ τὸ Βενιζέλο. Βεβαιώνει, δημοκοπεῖ, φωνάζει. Ἡ πίστις ποῦ χαίρεται στοὺς καλοὺς κύκλους δείχνει τί λογῆς εἶναι οἱ κύκλοι αὐτοί. Ἀξιμονοῦν οἱ φίλοι τῆς Ἑλλάδας—δὲ μιλῶ γιὰ κείνους ποῦ τὴν λατρεύουν τὴν Ἑλλάδα—βλέποντας σὲ τί κίντυνους ἐκθέτει τὴν τιμὴν ἐνδὸς τόπου ἕνα τέτοιο ὑποκειμένο.»

ΤΙ ΛΕΝΕ ΟΙ ΞΕΝΟΙ.

Ἡ φοιτητικὴν ποῦ μὲ τὴν ὑπερηχὴ τῆς προκήρυξιν μιᾶς κατηγοροῦσε πὼς γυροῦμε τὴν ἔθνικὴν γλῶσσαν «πρὸς χλευασμῶν τῶν φιλελλήνων», ἥς ἀκούσῃ τί εἶπαν οἱ ἀνταποκριτὰδες τῶν διῶν πιὸ σοβαρῶν ἐφημεριδῶν τῆς Λάντρας, ποῦ εἶναι δὲ καὶ πολὺ συμπαιθητικοὶ καὶ μὲ τὴν τωρινὴν Κυβέρνησιν καὶ μὲ τὸ ἔθνος.

«Ὁ ἀνταποκριτὴς τῶν «Τάϊμς» 13 Μάρτη : «.....Τὸ ζήτημα συζητήθη μὲ μεγάλη ἐξαψὴ στὴ Βουλὴν, καὶ οἱ φοιτητὰδες τοῦ Πανεπιστημίου, ἐρεθισμένοι ἀπὸ μερικοὺς παραπολὺ πατριωτικοὺς Καθηγητὰδες, κηρυχτήκανε διαφεντεφτὰδες τῆς «καθάριας» γλώσσας. Ἐχτές, ὕστερα ἀπὸ συλλαλητήριον ποῦ μαζεύθηκε πολλὸς κόσμος, κινήσανε στοῦ Πρωθυπουργοῦ, καὶ ἔκαμαν διαδήλωση. Ὁ Πρωθυπουργὸς ἔμωσ δὲν παρουσιάστηκε, καὶ αὐτὸ τοὺς κακοφάνηκε. Σήμερα Ἐπιτροπὴ φοιτητῶν ἐγίνε δεχτή ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, καὶ αὐτὸς τοὺς βεβαίωσε πὼς ἡ Βουλὴ θὰ κάμῃ τὸ θέλημά τους.

Δὲν εἶναι πρώτη φορὰ ποῦ ταραχτήκε ἡ δημό-

σια τάξιν, ἀπὸ τὸν ἐρεθισμὸν ποῦ προξενεῖ τὸ ἀκαδημαϊκὸν αὐτὸ ζήτημα. Στὰ 1901 σηκώθηκε μεγάλη ὄχλοσσι, ἐξαιτίας τῆς μετάφρασης τοῦ Βαγγέλιου στὴν καθομιλούμενην, τότες ποῦ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἀναγκάστηκε νὰ παραιτηθῇ, καὶ ὁ Θεοτόκης ἔπεσε. Ἀργότερα ἐγίνε ἄλλη ταραχὴ μὲ τὴν εἰδοποίησιν πὼς θὰ παρασταθῇ ἡ Ὁρθέστεια τοῦ Αἰσχύλου μεταφρασμένην στὴ σημερινὴν γλῶσσαν. Μερικοὶ φανατικοὶ Καθηγητὰδες τοῦ Πανεπιστημίου φαίνονται πρωτοπαλαιστὰδες τώρα καθὼς τότες, ὑπάρχει ὁμοῦ καὶ κάποια ὑποψία πὼς καὶ μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἐπαδοὺς τῶν παλιῶν πολιτικῶν κομμάτων βρολλοῦνε τὴν ταραχὴν γιὰ νὰ ρίξουν τὸν κ. Βενιζέλο.»

«Ὁ ἀνταποκριτὴς τοῦ «Πρωϊνοῦ Ταχυδρόμου», 10 Μάρτη : «Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα δξύνεται πάλι στὴν Ἑλλάδα. Μιὰ μερίδα Ἑλλήνων θέλει τὴν «Καθαρεύουσα», δηλαδὴ γλῶσσαν καθαρῶσμένην ἀπὸ ξένες λέξεις, καὶ ὅσο γίνεται πιὸ κοντὰ στὴν ἀρχαία, καὶ ἡ ἄλλη μερίδα ὑποστηρίζει τὴν νέα ὅπως μιλιέται σήμερα, τὴ δημοτικὴ. Ὁ καθηγητὴς Μιστριώτης, ὁ ἔξοχος φιλόλογος, εἶναι ἐπικεφαλῆς τῶν καθαρουσάνων....Οἱ καθαρουσάνοι κηρύχονε πὼς ἡ ἀρχαία εἶναι ἡ μόνη γλῶσσαν ποῦ συνεδένει τὴν Ἑλλάδα μὲ τὰ ἰδεώδη τῆς τέχνης καὶ τῆς λευτεριάς, καὶ πὼς ἅμα αὐτὴ καταργηθῆ παύει καὶ τὸ ἔθνος νὰ ὑπάρχῃ. Οἱ μαλλιαροὶ πάλι, ὅπως οἱ ἀντίπαλοί τους περιφρονητικὰ ὀνομάξουν τοὺς ἐπαδοὺς τῆς σημερινῆς γλώσσας, ἐπιμένονε πὼς αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη ζωντανὴ γλῶσσαν, μὲ τύπους προομηρικῶς, γλῶσσαν ποῦ ξετυλίχθηκε μαζὶ μὲ τὸ λαὸν, καὶ τέλος μὲ φιλολογικὴν δημοουργικὴν καὶ πλαστικὴν. Ἐπιμένονε ἐπίσης πὼς ἡ εὐρωπημένη ἡ γλῶσσαν εἶναι ξερὴ καὶ ἄχαρη, γεμάτη Γαλλισμοὺς καὶ ἀνοῦσιες περιφρασες, χωρὶς τὴν παραμικρὴν ὁμοιότητα μὲ τὴν γλῶσσαν τοῦ Ξενοφῶντα, καὶ ὅλων διόλου ἀκατάλληλη γιὰ τὴ σημερινὴ ἡ ἐποχὴ.

Ὁ κ. Δραγούμης, ὁ μεγαλύτερος γιὸς τοῦ πρὶν Πρωθυπουργοῦ, εἶναι μὲ τοὺς δημοτικούς.»

ΤΟ ΓΟΕΡΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Λασκάλους δὲ ἀποκαλοῦ συλλήβδην καὶ ἄθροια.

Τὰ δίποδα κακινετρεχῆ γνοιστὰ γεροσσία ζῶα....

(ΟΡΦΑΝΙΑΗΣ)

ὦ ! τῶν Κοιτῶν πλανέματι
Καὶ τῶν Διαστρεμένων
Καὶ τῶν Μισοκακόμοιρων
Καὶ τῶν Ἀλυσσοδεμένων,